

Å forstå det uforståelige: Møtet mellom foreldre som er fratatt omsorgen, familievernnet og barnevernet

Statsforvalteren Bodø 15.11.22
Ellen Syrstad: ellen.syrstad@vid.no

Bakgrunn for studien

- Hvorfor er det vanskelig for barnevernet å få til en god oppfølging av foreldre etter omsorgsovertakelse?
 - 1) Å kombinere rollen mellom hjelp og kontroll
 - 2) Foreldre vil ikke bli fulgt opp av barnevernet
- Familievernets oppfølging av foreldre: www.bufdir.no/barnevernsforeldre
- Empirisk materiale:
 - a) Intervjuer og fokusgrupper med 6 foreldre som er fratatt omsorgen. Alle hadde erfaring med familievernets oppfølgingstilbud
 - b) Intervjuer og fokusgrupper med 7 terapeuter fra familievernet. Alle hadde erfaring med oppfølging av foreldre
 - c) En medforskergruppe bestående av to foreldre, to saksbehandlere fra barnevernet, to terapeuter fra familievernet og tre forskere

To understand the incomprehensible: A qualitative study of parents' challenges after child removal and their experiences with support services

Ellen Syrstad PhD candidate¹ | Tor Slettebø Professor²

¹ Center for Diaconia and Professional Practice, VID Specialized University, Oslo, Norway

² Faculty of Social Studies, VID Specialized University, Oslo, Norway

Correspondence

Ellen Syrstad, PhD candidate, Center for Diaconia and Professional Practice, VID Specialized University, Postboks 184 Vinderen, Oslo 0319, Norway.
Email: ellen.syrstad@vid.no

Funding information

VID Specialized University

Abstract

This article elucidates the challenges parents face when they lose the care of their children and their experiences of family counselling as a support service in Norway. A qualitative study following five mothers and one father whose children were in care was conducted through two focus groups and six individual interviews. The study found that the parents struggled to understand why their children had been placed in care and felt disempowered by the Child Protection Services (CPS). This situation led to complicated relationships with the CPS. We drew upon positioning theory and Goffman's theories about stigma and identity in this study, and these theories are explicitly used in discussing our analytic results. The study reveals the challenges encountered by CPS due to their dual role: On the one hand, they remove the children, and on the other, they offer support. The parents in this study also received

Foreldrene fortalte:

1. Det er vanskelig å forstå hvorfor barna er plassert
2. Det er ikke noe poeng i å kjempe imot systemet
3. Du er ikke lenger mislykka

1. Det er vanskelig å forstå hvorfor barna er plassert

”Det ville vært lettere å gå til en kirkegård. Da ville jeg i det minste forstått”

2. Det er ikke noe poeng i å kjempe imot systemet

I: Hvordan vet du hva du skal gjøre når du ikke forstår hvorfor barnet ditt er plassert?

M: Vi vet ikke det. Vi må gjette oss til det. Er for eksempel 1000 kroner for mye å betale for et par sko?

I: Sjekker barnevernet hvor mye dere bruker på sko?

M: Nei. Men dette er automatiske tanker som oppstår ved hver handling jeg gjør. Jeg er vant til at det meste brukes mot meg ved neste rettssak.

3. Foreldrenes møte med familievernet

«De åpner opp sine armer, du er ikke lenger mislykka»

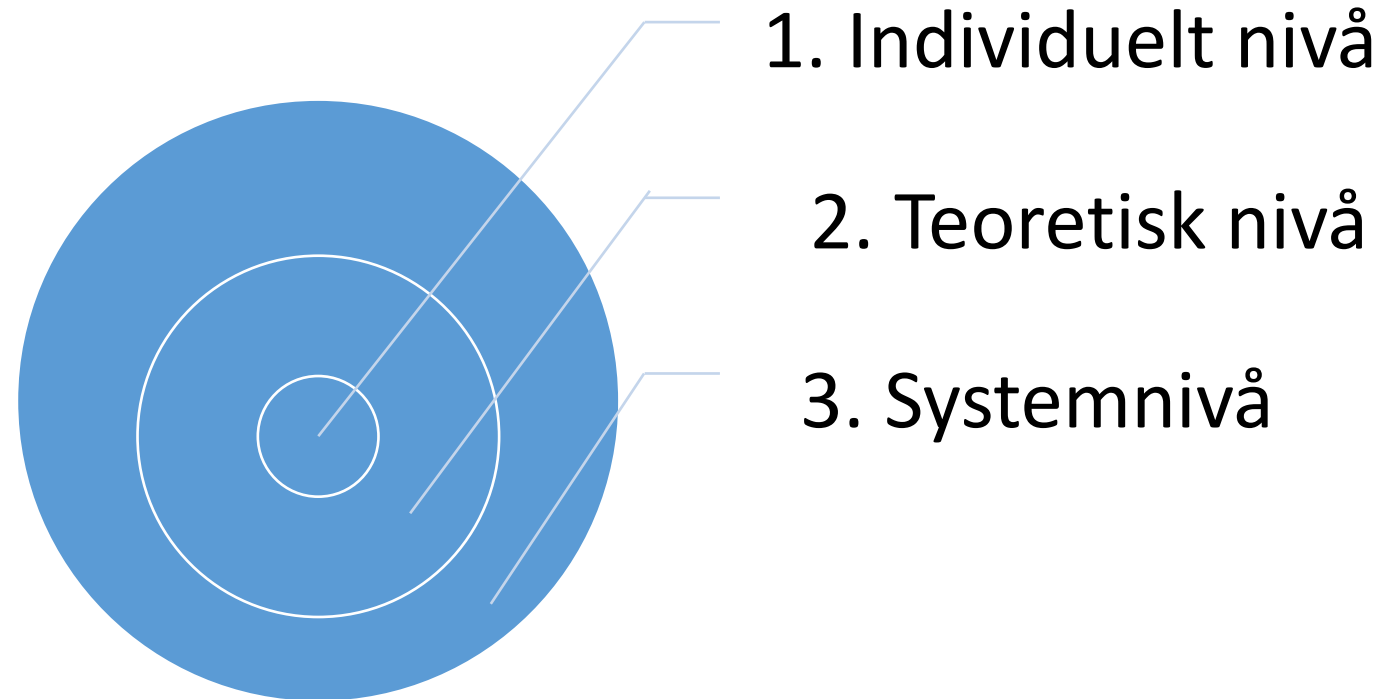
To Navigate the Normative and the Not-Normative Family Therapists Negotiating Their Professional Identities with Parents Whose Children are Placed in Public Care

Ellen Syrstad¹ · Ottar Ness²

© Springer Science+Business Media, LLC, part of Springer Nature 2019

- Når egne følelser truer faglige idealer (1-2)
- Når det er ulike versjoner av virkeligheten (2-3)
- Når terapeuten reagerer på systemet (1-3)

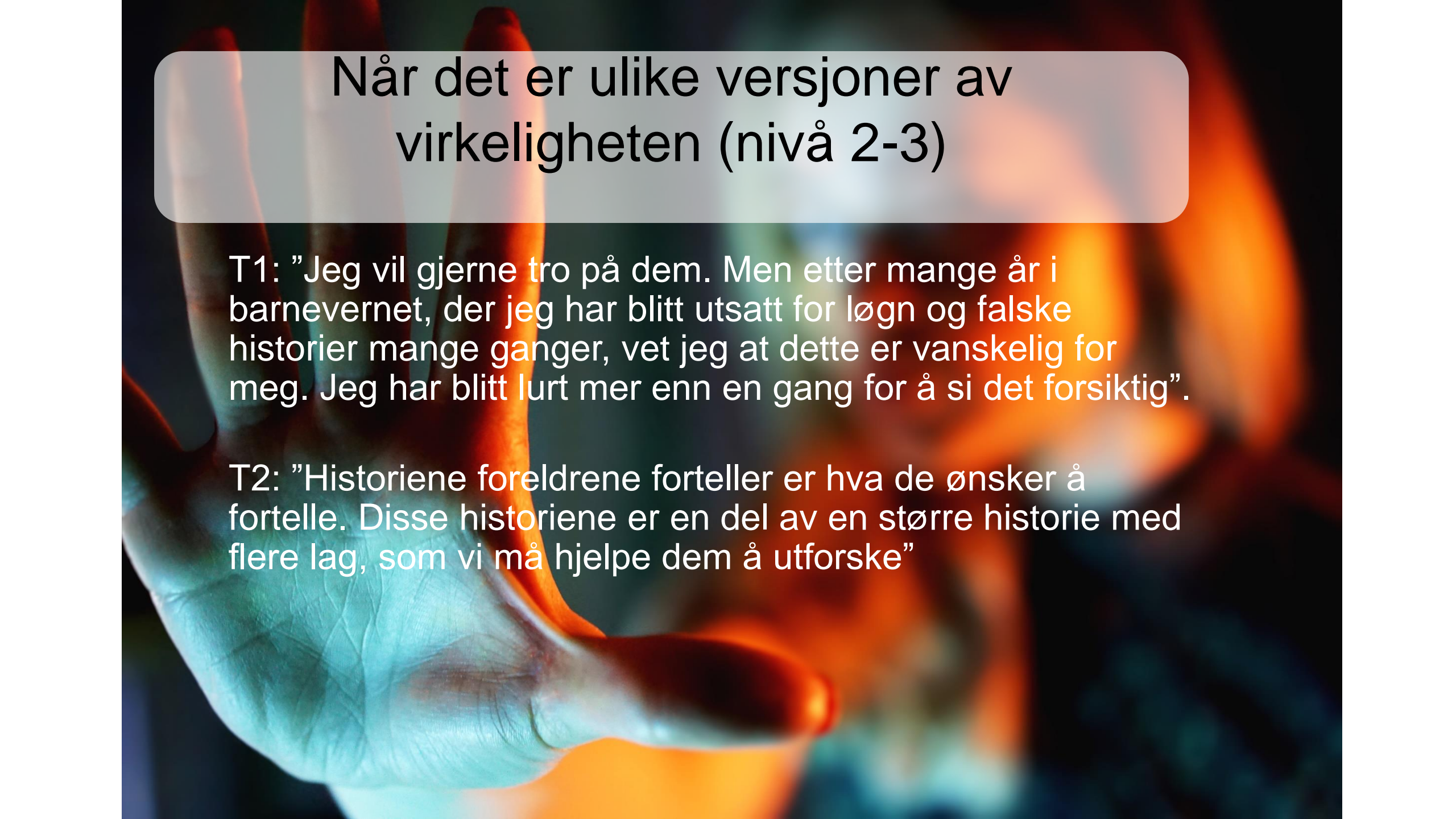
Figur: Terapeutens profesjonelle identitet

A woman with dark hair, wearing a white tank top and light blue jeans, is sitting on a light-colored couch. She has her hands clasped together in her lap and is looking down with a thoughtful or somber expression. The background is a bright, out-of-focus indoor setting.

Når terapeutens egne følelser truer deres profesjonelle ideal (nivå 1-2)

Jo mer maktesløs jeg føler meg, jo mer ivrig blir jeg på å handle, å gjøre endringer på deres vegne. Jeg vil gjerne hjelpe, altså gjøre noe. Vi blir så følelsesmessig involverte. Det føles som om det er så lite vi kan gjøre for dem”

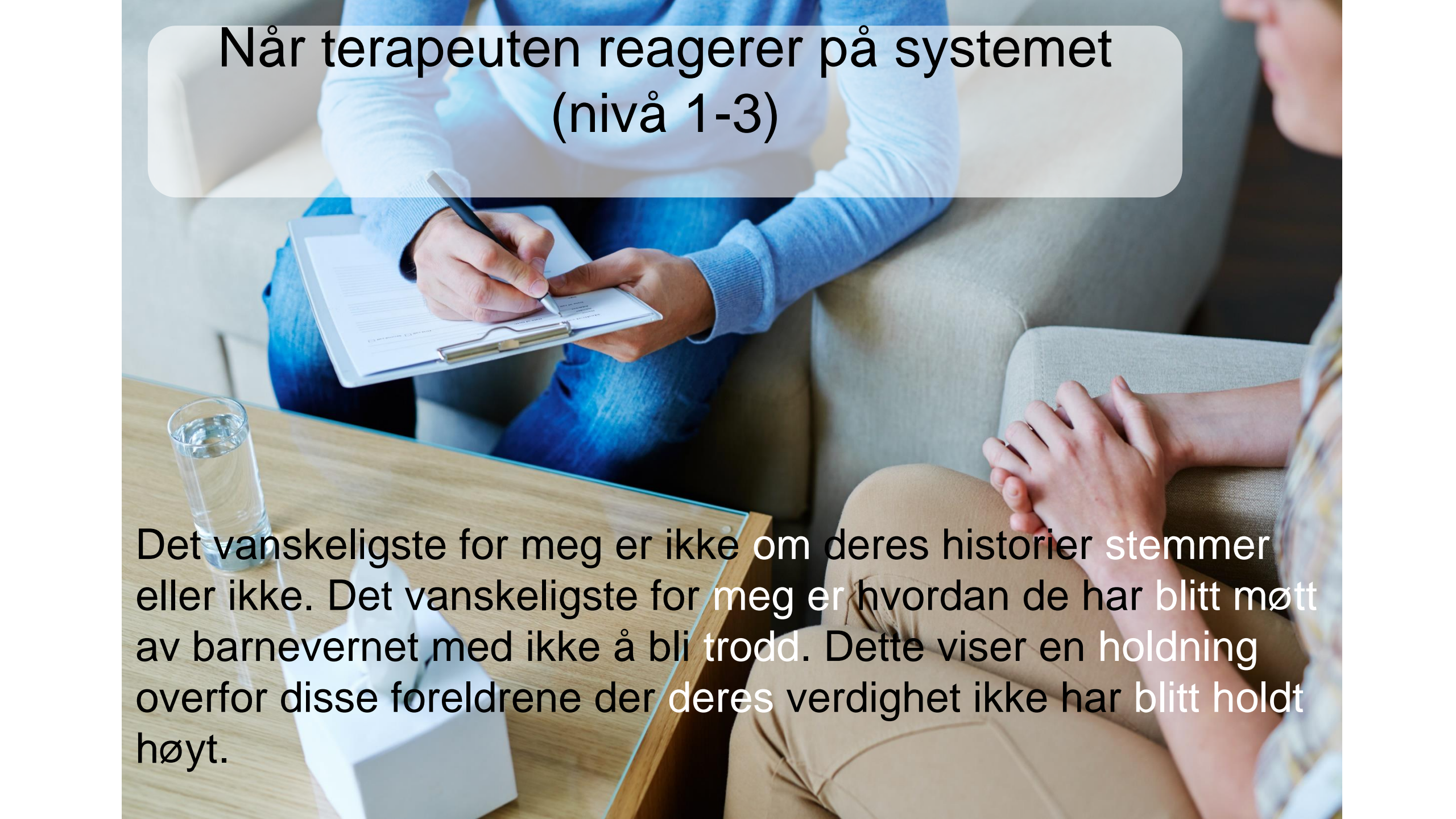
Når det er ulike versjoner av virkeligheten (nivå 2-3)

T1: "Jeg vil gjerne tro på dem. Men etter mange år i barnevernet, der jeg har blitt utsatt for løgn og falske historier mange ganger, vet jeg at dette er vanskelig for meg. Jeg har blitt lurt mer enn en gang for å si det forsiktig".

T2: "Historiene foreldrene forteller er hva de ønsker å fortelle. Disse historiene er en del av en større historie med flere lag, som vi må hjelpe dem å utforske"

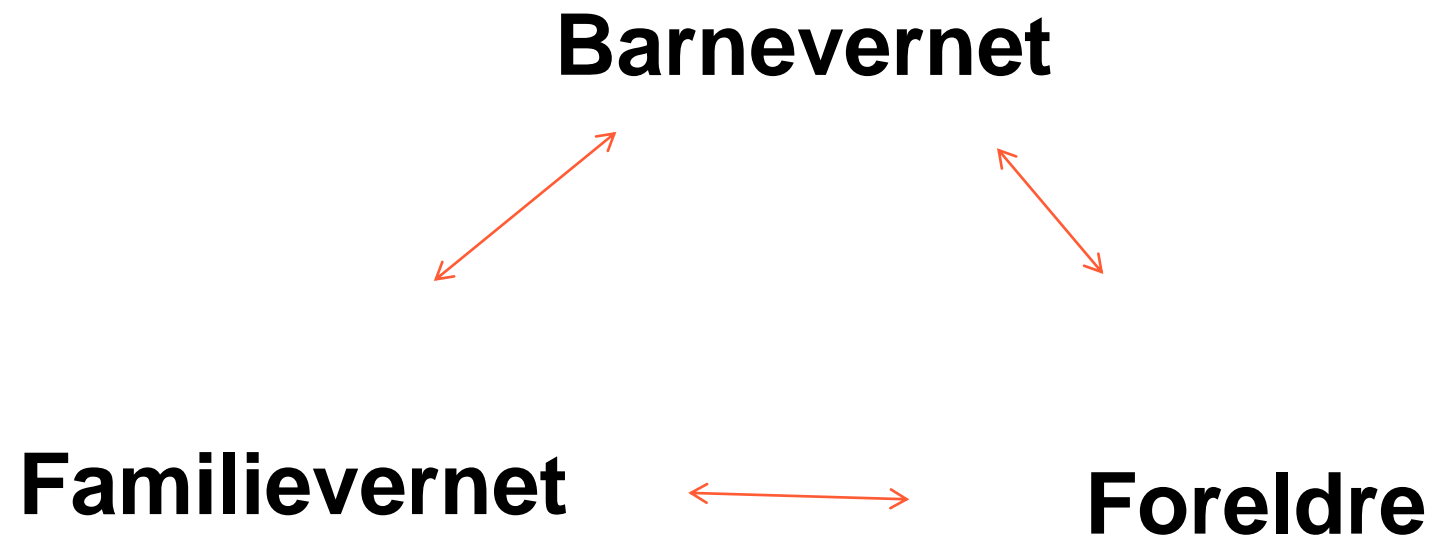
”De fleste foreldrene vi møter sier at de prøver å gjøre det de tror vi vil de skal gjøre, og at de ikke skjønner hvordan et barnevernshode tenker. En far beskrev hvordan han ble innskrenket i sine handlinger. Han fortalte at hvis han viste temperament og sine virkelige følelser ble han beskrevet som ustabil. Hvis han la lokk på disse ble han beskrevet som passiv. Etter hvert ble han mer og mer redd for å handle i frykt for å bli mistolket”.

(Terapeut)

A photograph of a therapy session. A therapist, wearing a light blue sweater, is seated on a light-colored sofa, holding a clipboard and a pen, appearing to be taking notes. A client, wearing a patterned shirt and tan pants, is seated opposite the therapist with their hands clasped together. In the foreground, a wooden coffee table holds a glass of water and a white tissue box. The background is a neutral, brightly lit room.

Når terapeuten reagerer på systemet (nivå 1-3)

Det vanskeligste for meg er ikke om deres historier stemmer eller ikke. Det vanskeligste for meg er hvordan de har blitt møtt av barnevernet med ikke å bli trodd. Dette viser en holdning overfor disse foreldrene der deres verdighet ikke har blitt holdt høyt.

Gjenforening etter omsorgsplassering

Foreløpige funn

Introduksjon

- ✓ Gjenforening har blitt aktualisert etter at Norge har tapt saker for Den europeiske menneskerettsdomstolen
- ✓ Barnevernet står overfor utfordringer når de nå i større grad må forholde seg til spørsmålet om gjenforening i alle saker
- ✓ Det er gjort få studer på gjenforening, særlig i Norge

Målet med studien:

Hvilke erfaringer har en gruppe barn, foreldre, fosterforeldre og saksbehandlere med gjenforening etter en omsorgsplassering?

Metodisk fremgangsmåte:

7-8 individuelle intervjuer med:

- Barn over 15
- Foreldre
- Fosterforeldre
- Saksbehandlere i barnevernet

Felles for alle er at de har erfaringer med gjenforening

1. Fra et barns perspektiv

Jeg ser at jeg trenger profesjonell hjelp etter alt jeg har vært gjennom. Men barnevernet er ikke der lenger. Jeg strever også med å ha tillit til profesjonelle.

**Opplevde du at du sto i en lojalitetskonflikt?
Absolutt. Det var vanskelig. Som barn så skjønner man jo litt av hva som er best for en selv, jeg var nok også motivert til å ha det gøy. Jeg hadde ikke så lyst til å møte mamma når hun var syk (gråter), men hun ble så veldig glad for å møte oss.**

Jeg skulle ønsket meg og hatt min egen, som forstod meg og mitt perspektiv. Etter mye mas fikk jeg en støttekontakt da jeg var 16 år. Det er det beste som har skjedd meg.

2. Foreldres perspektiv

Dette er en historie om et brudd i et fosterhjem og en mor som ikke ga opp

Jeg fikk ikke noen oppfølging etter at hun flyttet tilbake etter 10 år. Vi flyttet også til en annen kommune og tilhørte et annet barnevernskontor. Jeg ville heller ikke involvere dem. Jeg fulgte et program (ISDP), men det var innordnet mot små barn. Min datter var 17.

Barnevernet tok tre ressurssterke barn fra oss og vi fikk tilbake tre vrak. Vi har jobbet knallhardt for å få dem tilbake hele tiden.... Tror det er viktig med et team med ulik kompetanse. Ikke minst kan et slikt team være en brobygger mellom plasseringshjem og foreldre. Har blitt møtt med så mye fordømmelse fra plasseringsstedene.

3. Fra et fosterhjems perspektiv

Det vanskeligste var å nekte jenta å flytte tilbake etter bruddet med moren. Jenta hadde begynt å ruse seg. Barnevernet ga meg psykolog-timer. Hvis ikke hadde jeg nok fortsatt bebreidet meg selv.

Når jenta var tilbakeført til far avsluttet de barnevernssaken. De mente da at faren skulle håndtere dette alene, faren som hadde ruset seg i mange år og ikke vært tilstede. Det har vært tøft for oss å være vitne til hvordan jenta nå har det hjemme hos far, samtidig som far ikke vil ha noe innspill fra oss. Jenta tar også avstand. Vi har ingen rettigheter.

4. Fra barnevernets perspektiv

Det har vært en endring i fokus siden EMD. Vi ser også flere fosterhjemsbrudd. Når fosterhjemmene sprekker tenker vi ofte: hva er det beste for barnet? Et nytt hjem? Jeg tror dette er de mest vanlige årsakene til tilbakeføring, uavhengig av om hjemmeforholdene har endret seg.

I noen saker er det veldig ressurskrevende å tenke og å planlegge tilbakeføring. Vi har jo ikke noe mer ressurser nå etter økt krav om tilbakeføring.

Foreløpige temaer jeg har blitt opptatt av:

- Barnets lojalitetsbånd
- Brudd i fosterhjem
- Manglene oppfølging av foreldre og barn etter tilbakeføring
- Manglene oppfølging av fosterforeldre etter tilbakeføring –
sorgbearbeiding
- Samarbeid
- Samvær
- Holdninger til tilbakeføring og samarbeid
- Å sende de hjem til en dårligere omsorgsbase
- Sprikende perspektiver: stabilitet, gjenforening, lojalitet, ulike
oppvekstbetingelser

Barnevernets utfordringer videre

- Barnevernet står overfor store utfordringer i forhold til å tenke gjenforening, dette aktualiserer foreldreoppfølging og foreldresamarbeid ytterligere
- Familievernet står i en annen posisjon enn barnevernet i disse sakene. Barnevernets dobbeltrolle kan være krevende både i oppfølgingsarbeid og gjenforening
- Denne studien peker på viktigheten av faglig samarbeid mellom barnevernet og familievernet, men også mellom foreldre, fosterforeldre og barnevernet
- Å hjelpe og støtte foreldre krever tillit, tid, og villighet til å se andre perspektiver og forståelser
- Barnevernet har en krevende dobbeltrolle i disse sakene, men det betyr ikke at det ikke er verdt å tilstrebe en relasjon til foreldrene og at barnevernet og familievernet kan innta ulike roller

TAKK FOR MEG!

ellen.syrstad@vid.no

2012:5, N. (2012). *Bedre beskyttelse av barns utvikling : ekspertutvalgets utredning om det biologiske prinsipp i barnevernet* (Vol. NOU 2012:5). Oslo: Departementenes servicesenter, Informasjonsforvaltning.

Breakwell, G. M. (1986). *Coping with Threatened Identities*. Methuen: University Paperbacks.

Davies, B., & Harré, R. (1990). Positioning: The discursive production of selves. *Journal for the Theory of Social Behaviour*, 20(1), 43-63.

Dumbrill, G. C. (2006). Parental experience of child protection intervention: A qualitative study. *Child abuse & neglect*, 30(1), 27-37.

Goffman, E. (1970). *Strategic interaction*. Oxford: Basil Blackwell.

Lindemann Nelson, H. (2001). *Damaged Identities, Narrative Repair*. Ithaca, United States: Cornell University Press.

Mason, B. (2019). Re-visiting safe uncertainty: six perspectives for clinical practice and the assessment of risk. *Journal of Family Therapy*, 41(3), 343-356. doi:10.1111/1467-6427.12258

Strong, T. (2005). Understanding in counselling: a preliminary social constructionist and conversation analytic examination. *British Journal of Guidance & Counselling*, 33(4), 513-533. doi:10.1080/03069880500327538

Syrstad, E., & Ness, O. (2019). To Navigate the Normative and the Not-Normative Family Therapists Negotiating Their Professional Identities with Parents Whose Children are Placed in Public Care. *Contemporary Family Therapy*, 41(2), 201-210.

Syrstad, E., & Slettebø, T. (2020). To understand the incomprehensible: A qualitative study of parents' challenges after child removal and their experiences with support services. *Child & Family Social Work*, 25(1), 100-107. doi:10.1111/cfs.12662

Weingarten, K. (2000). Witnessing, Wonder, and Hope*. *Family Process*, 39(4), 389-402. doi:doi:10.1111/j.1545-5300.2000.39401.x

Weingarten, K. (2003). *Common shock: Witnessing violence every day: How we are harmed, how we can heal*. New York, NY, US: Dutton/Penguin Books.

Weitz, Y. S. Föräldraskap på avstånd: Om socialtjänestens stöd till familjehemsplacerade barns föräldran. Forskningsrapport 2016:3. Stockholm. <https://www.fouvalfard.se/file/foraldraskap-pa-avstand.pdf>

